

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

6. dubna 2017*

„Státní podpory — Námořní doprava — Vyrovnání za závazky veřejné služby — Navýšení kapitálu — Rozhodnutí, kterým se prohlašují podpory za neslučitelné s vnitřním trhem a nařizuje jejich navrácení — Likvidace žalobkyně — Procesní způsobilost — Zachování právního zájmu na podání žaloby — Neexistence případu nevydání rozhodnutí ve věci samé — Pojem ‚podpora‘ — Služby obecného hospodářského zájmu — Kritérium soukromého investora — Zjevně nesprávné posouzení — Nesprávné právní posouzení — Námitka protiprávnosti — Povinnost uvést odůvodnění — Právo na obhajobu — Rozhodnutí 2011/21/EU — Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích — Unijní rámec použitelný na státní podpory ve formě vyrovnání za závazky veřejné služby — Rozsudek Altmark“

Ve věci T-220/14,

Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA, se sídlem v Cagliari (Itálie), zastoupená G. M. Robertim, G. Bellittim a I. Perego, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené G. Contem, D. Grespanem, a A. Bouchagiarem, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

Compagnia Italiana di Navigazione SpA, se sídlem v Neapoli (Itálie), původně zastoupenou F. Sciaudonem, R. Sciaudonem, D. Fioretti a A. Nerim, dále M. Merolou, B. Carnevalem a M. Toniolo, advokáty,

vedlejší účastníci,

jejímž předmětem je návrh založený na článku 263 SFEU směřující ke zrušení rozhodnutí Komise C(2013) 9101 final ze dne 22. ledna 2014 o státních podporách SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) a SA.32016 (2011/C), které poskytl Autonomní region Sardinie společnosti Saremar, v rozsahu, v němž uvedené rozhodnutí označilo opatření ve formě vyrovnání za závazky veřejné služby a navýšení kapitálu za státní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem a nařídilo její vrácení,

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení D. Gratsias (zpravodaj), předseda, M. Kančeva a N. Póltorak, soudci,

* Jednací jazyk: italština.

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. července 2016,

vydává tento

Rozsudek¹

[omissis]

Právní otázky

1. K procesní způsobilosti společnosti Saremar

- 43 Úvodem z vysvětlení a z dokumentů poskytnutých Tribunálu účastníky řízení ve dnech 11. a 29. července 2016 plyne, že společnost Saremar vzhledem k nemožnosti vrátit již vyplacenou část sporných podpor požádala o vstup do řízení týkajícího se vyrovnání s věřiteli, s cílem vlastní likvidace, a že této žádosti Tribunale di Cagliari (soud v Cagliari, Itálie) vyhověl dne 22. července 2015. Společnost Saremar ukončila veškerou činnost dne 31. března 2016 a nachází se v pokročilém stadiu likvidace, takže všechny přednostní pohledávky byly uspokojeny a – podle uvedené společnosti – v příštích měsících mělo nastat první podstatné dělení mezi nezajištěné věřitele.
- 44 V závislosti na vnitrostátním právu a použitelných postupech přitom společnost v likvidaci může ztratit procesní způsobilost, přinejmenším k jednání svým vlastním jménem. Sama žalobkyně navíc uvádí, že to může být případ italského práva. Na jednání a v dopise ze dne 29. července 2016 Komise pouze uvedla, že likvidace žalobkyně zpochybňuje její právní zájem na podání žaloby, ale nikoli, že by její likvidace zpochybňovala její procesní způsobilost. Nicméně v rozsahu, v němž by případná ztráta procesní způsobilosti žalobkyně ponechala bez předmětu otázku jejího právního zájmu na podání žaloby, je třeba ověřit, zda si žalobkyně procesní způsobilost zachovala.
- 45 V tomto ohledu, a jak rozhodl Soudní dvůr, pojem „právnícká osoba“ uvedený v čl. 263 odst. 4 SFEU nemusí nutně odpovídat témuž pojmu používanému jednotlivými právními řády členských států, avšak z judikatury plyne, že tento pojem v zásadě implikuje existenci právní subjektivity založené na právu členského státu nebo třetí země a tímto právem uznanou procesní způsobilost (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. března 1959, Nold v. Vysoký úřad, 18/57, EU:C:1959:6; ze dne 28. října 1982, Groupement des Agences de voyages v. Komise, 135/81, EU:C:1982:371, bod 10; ze dne 18. ledna 2007, PKK a KNK v. Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 114, a usnesení ze dne 24. listopadu 2009, Landtag Schleswig-Holstein v. Komise, C-281/08 P, nezveřejněné, EU:C:2009:728, bod 22). Pouze ve výjimečných případech, zejména na základě požadavků pro zajištění účinné soudní ochrany, lze připustit žalobu entity, která na základě konkrétního vnitrostátního práva nemá procesní způsobilost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. ledna 2007, PKK a KNK v. Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, body 109 až 114). Mimoto tato procesní způsobilost musí být zachována v průběhu řízení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. září 2007, Salvat père & fils a další v. Komise, T-136/05, EU:T:2007:295, body 25 až 27, a ze dne 21. března 2012, Marine Harvest Norway a Alsaker Fjordbruk v. Rada, T-113/06, nezveřejněný, EU:T:2012:135, body 27 až 29). Existence právní subjektivity a procesní způsobilosti musí být posouzena s ohledem na relevantní vnitrostátní právo (rozsudek ze dne 27. listopadu 1984, Bensider a další v. Komise, 50/84, EU:C:1984:365, bod 7, a usnesení ze dne 3. dubna 2008, Landtag Schleswig-Holstein v. Komise, T-236/06, EU:T:2008:91, bod 22).

1 — Jsou uvedeny pouze ty body tohoto rozsudku, jejichž zveřejnění považuje Tribunál za užitečné.

- 46 V projednávaném případě z dopisu společnosti Saremar ze dne 29. července 2016 plyne, že v souladu s judikaturou Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) společnost, která je předmětem řízení týkajícího se vyrovnání s věřiteli si zachovává právo činit vlastním jménem právní úkony a účastnit se sporů s cílem chránit vlastní majetek. Žalobkyně navíc připojila dopis od soudem určených správců majetku s datem 26. července 2016, který potvrzuje, že pověření jejích právních zástupců ohledně projednávané žaloby stále platí. V důsledku toho je třeba mít za to, že navzdory své likvidaci neztratila společnost Saremar v průběhu řízení procesní způsobilost.

2. K námitce nevydání rozhodnutí ve věci samé vznesené Komisí

- 47 Komise tvrdí, že kvůli probíhající likvidaci společnosti Saremar posledně uvedená ztratila v průběhu řízení právní zájem na podání žaloby. V tomto ohledu tvrdí, že likvidace společnosti Saremar je v pokročilém stadiu a může být ukončena před vydáním tohoto rozsudku. Mimoto, jak žalobkyně sama uznala, nemůže obnovit hospodářskou činnost, i kdyby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a byla jí udělena proto výjimka z povinnosti vrátit podporu. Konečně zájem věřitelů společnosti Saremar, aby sporné podpory byly vyloučeny z pasiv uvedené společnosti, je odlišný od zájmu na pokračování hospodářské činnosti. Komise na závěr uvádí, že takový nedostatek právního zájmu na podání žaloby by v projednávaném případě měl vést Tribunál k nevydání rozhodnutí ve věci samé.
- 48 Společnost Saremar v odpovědi na tyto argumenty uvádí, že zrušení napadeného rozhodnutí by mělo vůči ní právní důsledky, neboť by mělo za následek snížení pasiv ve výši přesahující 11 milionů eur, což by umožnilo v plné výši uspokojit všechny věřitele.
- 49 Podle ustálené judikatury právní zájem na podání žaloby představuje zásadní a prvořadou podmínku všech soudních žalob (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 58 a citovaná judikatura).
- 50 V tomto ohledu plyne z článku 263 SFEU, že existuje jasný rozdíl mezi právem na podání žaloby na neplatnost, které mají unijní orgány a členské státy, uvedeným ve druhém pododstavci tohoto článku, a právem na podání žaloby na neplatnost, které mají fyzické a právnické osoby, uvedeným v jeho čtvrtém pododstavci. Podle ustálené judikatury tak výkon uvedeného práva ze strany unijních orgánů a členských států není podmíněn odůvodněním aktivní legitimace uvedených orgánů nebo jejich právního zájmu na podání žaloby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. března 2011, Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt v. Komise, T-443/08 a T-455/08, EU:T:2011:117, bod 64, a usnesení ze dne 19. února 2013, Provincie Groningen a další v. Komise, T-15/12 a T-16/12, nezveřejněné, EU:T:2013:74, body 42 a 44 a citovaná judikatura).
- 51 Naproti tomu právo fyzických a právnických osob uvedené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU je na jedné straně podmíněno tím, že uvedeným osobám je přiznána aktivní legitimace, tedy – podle znění uvedeného ustanovení – tím, že jejich žaloba směřuje proti aktu, který je jim určen nebo který se jich bezprostředně a osobně dotýká, jakož i proti nařizovacímu aktu, který se jich bezprostředně dotýká a nevyžaduje přijetí prováděcích opatření. Na straně druhé je toto právo na podání žaloby podmíněno existencí právního zájmu ve stadiu podání žaloby, což je podmínka přípustnosti odlišná od aktivní legitimace. Stejně jako předmět žaloby, musí i uvedený právní zájem přetrvat až do vydání rozhodnutí soudu, jinak nebude vydáno rozhodnutí ve věci samé (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, body 57 a 59 až 62 a citovaná judikatura).
- 52 Existence právního zájmu na podání žaloby je tedy otázkou veřejného pořádku, kterou je Tribunál povinen zkoumat bez návrhu, buď při podání žaloby pro účely ověření její přípustnosti, nebo v průběhu řízení pro účely ověření, zda je nadále třeba o této žalobě rozhodnout či nikoli (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 24. března 2011, Internationaler Hilfsfonds v. Komise, T-36/10, EU:T:2011:124, bod 46 a citovaná judikatura).

- 53 Takový právní zájem na podání žaloby předpokládá, že zrušení napadeného aktu by mohlo samo o sobě mít právní následky a že žaloba může ve svém výsledku přinést prospěch účastníku řízení, který ji podal (rozsudky ze dne 7. června 2007, Wunenburger v. Komise, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 42, a ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 55). Mimoto právní zájem žalobce na podání žaloby musí vzniknout a trvat a nemůže jít o budoucí a hypotetickou situaci (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 56 a citovaná judikatura).
- 54 Úvodem je třeba konstatovat, že projednávaná žaloba splňuje podmínky přípustnosti připomenuté v bodech 51 až 53 výše jak ohledně aktivní legitimace žalobkyně, tak ohledně existence jejího právního zájmu při podání žaloby, což Komise nezpochybňuje.
- 55 Konkrétně ohledně právního zájmu na podání žaloby je třeba uvést, že k datu podání žaloby napadené rozhodnutí nepříznivě zasahovalo do právního postavení žalobkyně v rozsahu, v němž Komise prohlásila podpory ve prospěch žalobkyně za neslučitelné a protiprávní a nařídila jejich vymáhání. Pouze na základě uvedené skutečnosti napadené rozhodnutí měnilo právní situaci uvedené společnosti, která po přijetí uvedeného rozhodnutí nemohla nadále přijímat uvedené podpory a měla je v zásadě vrátit (viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, ACEA v. Komise, C-319/09 P, nezveřejněný, EU:C:2011:857, body 68 a 69 a citovaná judikatura).
- 56 Je třeba konstatovat, že likvidace společnosti Saremar neměla za následek zpochybnění v průběhu řízení jejího právního zájmu na podání žaloby, jak je vymezen v bodě 55 výše.
- 57 Především je totiž třeba uvést, že napadené rozhodnutí nebylo zrušeno či vzato zpět, takže je zachován předmět projednávané žaloby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. června 2007, Wunenburger v. Komise, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 48).
- 58 Dále, právní důsledky napadeného rozhodnutí se pouze v důsledku likvidace společnosti Saremar nestaly bezpředmětnými.
- 59 Zprvce totiž z důvodu uvedeného rozhodnutí tedy RAS nadále neměl právo vyplatit společnosti Saremar část sporného navýšení kapitálu, k němuž uvedený orgán veřejné moci nepřistoupil z důvodu oznámení transakce Komisi, jak plyne ze zápisu valné hromady akcionářů společnosti Saremar ze dne 11. července 2012 připojeného k žalobě. Nic ve spisu přitom neumožňuje vyloučit možnost, že v případě zrušení napadeného rozhodnutí nebude tato část sporného navýšení kapitálu, z níž by společnost Saremar mohla mít prospěch, moci být začleněna do jejího majetku.
- 60 Zadruhé ohledně té části sporných podpor, která již byla ze strany RAS vyplacena společnosti Saremar, z ustálené judikatury plyne, že pouhá okolnost, že je podnik v úpadku, zejména pokud úpadkové řízení vede k likvidaci podniku, nezpochybňuje zásadu navrácení podpory. V takovém případě totiž lze obnovení předchozí situace a vyloučení narušení hospodářské soutěže vyplývajícího z protiprávně poskytnutých podpor v podstatě dosáhnout zapsáním závazku týkajícího se vrácení předmětných podpor mezi pasiva podniku v likvidaci (viz rozsudek ze dne 1. července 2009, KG Holding a další v. Komise, T-81/07 až T-83/07, EU:T:2009:237, body 192 a 193 a citovaná judikatura). V důsledku toho musí být na základě napadeného rozhodnutí sporné podpory přinejmenším zapsány do pasiv společnosti Saremar, takže i kdyby nemohly být vráceny RAS, nebudou nadále součástí majetku žalobkyně.
- 61 V důsledku toho je třeba uvést, že likvidace společnosti Saremar nezpochybňuje konstatování v bodě 55 výše, podle kterého zrušení napadeného rozhodnutí by mohlo žalobkyni přinést prospěch, jelikož její právní situace ve vztahu ke sporným podporám by se nezbytně změnila. Mimoto by uvedené zrušení mělo rovněž za následek významné zlepšení její hospodářské situace, jelikož sporné podpory by mohly být znovu začleněny do jejího majetku. Dále je třeba uvést, že tato analýza je potvrzena rozsudkem ze dne 13. září 2010, Řecko a další v. Komise (T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386), v němž

Tribunál rozhodl, že společnosti v úpadku, které vrátily podpory dotčené v uvedených věcech, si zachovaly právní zájem na podání žaloby, jelikož v případě zrušení by jim Řecká republika musela vrátit vrácené částky, které byly zapsány v aktivech jejich likvidačních účetních rozvah (rozsudek ze dne 13. září 2010, Řecko a další v. Komise, T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386, bod 62).

- 62 Je třeba dodat, že Tribunál nebyl dosud informován o ukončení řízení o likvidaci společnosti Saremar.
- 63 Ze všeho výše uvedeného plyne, že společnost Saremar si zachovala právní zájem v rámci projednávané žaloby, a že je v důsledku toho třeba vydat rozhodnutí ve věci samé.

[omissis]

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Společnost Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí a Compagnia Italiana di Navigazione SpA.**

Gratsias

Kančeva

Póltorak

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 6. dubna 2017.

Podpisy.